

เอกสารประกอบการเรียน

วิชานาฏศิลป์พื้นเมือง ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

เล่มที่ 5

เรื่อง นาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์รำเชิงกะลุง

นางรัตนา ศรีหาคุณ

โรงเรียนนรมย์บุรีพิทยาคม รัชมังคลาภิเษก

อำเภอบ้านด่าน จังหวัดบุรีรัมย์

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1

คำนำ

เอกสารประกอบการสารวิชานาฏศิลป์พื้นเมืองเล่มนี้ใช้ประกอบการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ วิชานาฏศิลป์พื้นเมือง 1 ซึ่งเน้นเนื้อหาเกี่ยวกับการคิดประดิษฐ์ท่ารำเพื่อสร้างสรรค์ท่ารำขึ้นมาใหม่ ทำนองเพลงใหม่โดยนางรัตนา ศรีหาคุณ

เพื่อให้ผู้เรียนได้ศึกษาหาความรู้และสามารถเรียนรู้จากการได้ศึกษาเอกสารประกอบการเรียนรู้ชุดนี้

การจัดทำเอกสารประกอบการเรียนรู้ชุดนี้ จะเป็นประโยชน์และแนวทางการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สำหรับผู้เรียนและผู้สนใจทั่วไป

รัตนา ศรีหาคุณ

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
คำนำ	ก
สารบัญ	ข
คำชี้แจง	1
ความนำ / สารระสำคัญ	2
จุดประสงค์ / สาระการเรียนรู้	3
แบบทดสอบก่อนเรียน	
ใบทความรู้เรื่อง พื้นเมืองสร้างสรรค์รำเซิ่งกะคุ	
ใงานที่ 1	
แบบทดสอบหลังเรียน	
เฉลยใงานที่ 1	
เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน	
เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน	
บรรณานุกรม	

คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอน
เรื่อง นาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์รำเชิงกะกุ

สำหรับครู

1. เอกสารประกอบการเรียนการสอนเล่มที่ 5 ใช้ประกอบการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ สาระเพิ่มเติมนาฏศิลป์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สร้างขึ้นเพื่อให้นักเรียนศึกษาด้วยตนเองและปฏิบัติกิจกรรมตามขั้นตอนมีส่วนประกอบดังนี้

1.1. สาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้	
1.2. แบบทดสอบก่อนเรียน	จำนวน 1 ชุด
1.3. ใบความรู้	จำนวน 1 ชุด
1.4. แบบฝึกหัด	จำนวน 1 ชุด
1.5. แบบทดสอบหลังเรียน	จำนวน 1 ชุด

- ศึกษาสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ สาระการเรียนรู้
- นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน 10 ข้อ
- ศึกษาใบความรู้เรื่องนาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์รำเชิงกะกุ
- นักเรียนแบ่งกลุ่มละ 4 คน ฝึกปฏิบัติทำรำทำดิบรำเชิงกะกุจนคล่อง
- แบ่งกลุ่มนักเรียนเป็นกลุ่มๆละ 4 คน ฝึกปฏิบัติทำรำกับเนื้อเพลง
- นักเรียนทำแบบฝึกหัด 10 ข้อ
- เอกสารเล่มที่ 5 นี้ใช้ศึกษานอกเวลาและค้นคว้าด้วยตนเองได้

ความซื่อสัตย์เป็น
สมบัติของผู้ดีค่ะ
กิดดี ทำดี ตั้งกมดีดี

คำแนะนำการใช้เอกสารประกอบการเรียนการสอน
เรื่อง นาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์รำเชิงกะกุ

สำหรับนักเรียน

1. ให้ศึกษาสาระสำคัญ จุดประสงค์การเรียนรู้ และสาระการเรียนรู้
2. ให้ทำแบบทดสอบก่อนเรียนจำนวน 10 ข้อ ลงในกระดาษคำตอบ ใช้เวลา 10 นาที
3. ให้ศึกษาใบความรู้เรื่อง นาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์รำเชิงกะกุ
4. นักเรียนแบ่งกลุ่มๆละ 4 คน ฝึกปฏิบัติทำรำทำดิบรำเชิงกะกุจนคล่อง
5. นักเรียนแบ่งกลุ่มๆละ 4 คน ฝึกปฏิบัติทำรำเชิงกะกุกับเพลง
6. ให้ทำใบงานจำนวน 10 ข้อ
7. ให้ทำแบบทดสอบหลังเรียนจำนวน 10 ข้อลงในกระดาษคำตอบ ใช้เวลา 10 นาที
8. ให้สรุปคะแนนที่ได้ลงในกระดาษคำตอบเพื่อเปรียบเทียบการพัฒนาการ

เขียนแบบครู ฝึก
ปฏิบัติให้เยอะๆจะ
ได้รำสวยๆค่ะ

การแสดงเชิงกะกุก็สืบเนื่องมาจากบรรพบุรุษในสมัยก่อนคิดอุปกรณ์เพื่อใช้ใน
ชีวิตประจำวันโดยประดิษฐ์ข้าวของเครื่องใช้ที่มีในท้องถิ่นและสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นทำให้
ตะกร้าไม้ไผ่ไม่นำมาจากต้นไม้มานาแล้วนำไปต้กน้ำได้ การประดิษฐ์รำเชิงกะกุเป็นการอนุรักษ์ให้
เห็นถึงภูมิปัญญาความเฉลียวฉลาดของบรรพบุรุษของไทย และพัฒนาเพื่อให้เกิดระบำชุดใหม่

1. อธิบายประวัติความเป็นมาการประดิษฐ์รำเชิงกะกุได้
2. ปฏิบัติรำเชิงกะกุได้
3. บอกเครื่องแต่งกายรำเชิงกะกุได้
4. บอกเรื่องดนตรีประกอบการแสดงรำเชิงกะกุได้
5. เห็นคุณค่าและชื่นชมรำเชิงกะกุ

1. ประวัติความเป็นมารำเชิงกะกุ
2. การแต่งกาย
3. ดนตรีวงโปงลาง
4. ทำรำรำเชิงกะกุ

แบบทดสอบก่อนเรียน

วิชานาฏศิลป์พื้นเมือง ๑ ศ ๓๓๒๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่องนาฏศิลป์สร้างสรรค์ รำเซิ้งกะกุ

คำชี้แจง นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงบนตัวอักษร ก ข ค และ ง ที่เป็นคำตอบที่ถูกต้อง

1. กะกุเปรียบได้กับสิ่งใดในปัจจุบัน
 - ก. ตะกร้า
 - ข. ถังพลาสติก
 - ค. ขันตักน้ำ
 - ง. หม้อดิน
2. จุดประสงค์หลักของรำเซิ้งกะกุคือข้อใด
 - ก. เพื่อให้เกิดระบำชุดใหม่
 - ข. เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - ค. เพื่อรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมทางนาฏศิลป์
 - ง. ถูกทุกข้อ
3. สิ่งที่เป็นและขาดไม่ได้ในการรำเซิ้งกะกุตรงกับข้อใด
 - ก. กะกุ
 - ข. ดอกไม้ติดผม
 - ค. เข็มขัดเงิน
 - ง. สไบ
4. จุดเด่นของรำเซิ้งกะกุคือข้อใด
 - ก. การแต่งกาย
 - ข. คนตรี
 - ค. ตะกร้าที่ใช้ขยำไม้ทา
 - ง. ท่ารำ
5. ไปกลางมีลักษณะคล้ายกับเครื่องดนตรีชนิดใด
 - ก. ฆ้อง
 - ข. กลอง
 - ค. ระนาด
 - ง. เปิงมาง

6. ข้อใดไม่ใช่เครื่องดนตรีที่ใช้ในรำเช็งกะกุ

- ก. ฉิ่ง
- ข. พิณ
- ค. โหหวด
- ง. เบิ่งมาง

7. จากภาพใช้นาฏยศัพท์ในข้อใด

- ก. การจีบ
- ข. การตั้งวง
- ค. การยกเท้า
- ง. การตั้งวงกลาง

8. ข้อใดถูกต้องในการเลือกผู้แสดง

- ก. มีความสามารถเท่าเทียมกัน
- ข. รูปร่างสัดส่วนเท่าเทียมกัน
- ค. ใช้ผู้หญิงแสดงล้วนเพื่อความอ่อนช้อยสวยงาม
- ง. ถูกทุกข้อ

9. ในการแสดงพื้นเมืองส่วนใหญ่ได้แนวคิดประดิษฐ์ท่ารามาจากข้อใด

- ก. การประกอบอาชีพ
- ข. ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ค. วิธีการดำรงชีวิต
- ง. ถูกทุกข้อ

10. พิณมีลักษณะคล้ายกับเครื่องดนตรีในข้อใด

- ก. กีตาร์
- ข. เบส
- ค. ซอฮู้
- ง. ซอด้วง

นาฏศิลป์หรือการแสดงการฟ้อนรำของไทยนั้นเกิดขึ้นมาจากบรรพบุรุษเป็นการประดิษฐ์คิดค้นสร้างสรรค์อย่างมีมาตรฐานเทียบได้กับอารยประเทศในโลก ตามแบบของต่างชาติ เช่นเดียวกับ จีนรำพัด พม่ารำชวาน รำโคม การแสดงเหล่านี้ล้วนได้รับการสร้างสรรค์แม้จะได้รับต้นแบบมาจากชาติอื่นบ้างแต่ยังคงเอกลักษณ์ของชาตินั้นอยู่

สำหรับการแสดงเชิงกะคุก็สืบเนื่องมาจากบรรพบุรุษในสมัยก่อนคิดอุปกรณ์เพื่อใช้ในการชีวิตประจำวัน โดยประดิษฐ์ข้าวของเครื่องใช้ที่มีในท้องถิ่นและสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นทำให้ตะกร้าไม้ไผ่นำมาทำจากต้นไม้มานำไปตัดน้ำได้ การประดิษฐ์รำเชิงกะคุเป็นการอนุรักษ์ให้เห็นถึงภูมิปัญญาความเฉลียวฉลาดของบรรพบุรุษของไทย

1. เพื่อเผยแพร่ให้ประชาชนโดยทั่วไปได้รู้จักภูมิปัญญาบรรพบุรุษไทย
2. เพื่อเป็นแนวทางการแสดงออกจนการแปรแถวในลักษณะต่างๆ
3. เพื่อเป็นการพัฒนาให้เกิดระบำชุดใหม่ขึ้น
4. เพื่อเป็นการรักษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมทางนาฏศิลป์ซึ่งเป็นเอกลักษณ์ของชาติ
5. เพื่อให้เกิดความบันเทิงและใช้จัดกิจกรรมการแสดงของนักเรียนที่ใช้แสดงในโอกาส

ต่างๆ

ได้รวบรวมข้อมูลต่างๆสำหรับปฏิบัติการรำ ดังนี้

1. ศึกษาภูมิปัญญาท้องถิ่นที่นำมาประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน
2. ศึกษาองค์ประกอบในการประดิษฐ์ทำรำ

1. กำหนดชื่อรำ
2. รวบรวมศึกษากะคู่ในสมัยอดีตที่กลุ่มสาระสังคม อินเตอร์เน็ต
3. ติดต่อวิทยากรเกี่ยวกับการประพันธ์เนื้อร้องทำนองเพลงภาคอีสานเพื่อบันทึกลงในแถบบันทึกเสียง
4. ประดิษฐ์ท่ารำ
5. ออกแบบการแต่งการ
6. ถ่ายภาพนิ่งและท่ารำต่างๆ
7. เขียนคำบรรยายประกอบท่ารำ
8. นำข้อมูลทั้งหมดมาเรียบเรียงเป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์

1. เป็นการเผยแพร่การแสดงของภาคอีสานในชุดเชิงกะคู่ให้ประชาชนทั่วไปได้รู้จักแพร่หลายในรูปแบบที่งดงาม
2. ทำให้มีระบำชุดใหม่เกิดขึ้นเกิดขึ้นในวงการนาฏศิลป์
3. สามารถนำไปใช้ในการแสดงของนักเรียนในโอกาสต่างๆตามความเหมาะสม
4. เพื่อเป็นการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์

องค์ประกอบการประดิษฐ์ท่ารำ

- 1.ดนตรี ใช้วงโปงลางประกอบการแสดง
2. แน่แนวการแสดง

การแสดงที่ทำให้ผู้ชมเกิดความประทับใจได้นั้น จะต้องมีส่วนประกอบหลายอย่าง เช่น สีสันท่ารำที่งดงามอ่อนช้อย ความพร้อมเรียง ความรู้ความสามารถในการจดจำเครื่องแต่งกาย และจำนวนผู้แสดงที่เหมาะสมกับเวทีดังนั้นผู้เขียนขอแนะนำไว้เพื่อเป็นแนวทางในการจัดการแสดงดังนี้

1. ราชูคนี้ใช้ผู้หญิงแสดงทั้งหมด
2. ควรเลือกผู้ที่มีความสามารถในการแสดงเท่าเทียมกันเพื่อให้ราชูคนี้สวยงามยิ่งขึ้น
3. ควรเลือกผู้แสดงที่มีรูปร่างที่เหมาะสมและสัดส่วนใกล้เคียงกัน

4. ควรได้มีการศึกษาชุดการแต่งกายให้เหมาะสม

ในการจัดการแสดงควรรวบรวมสถานที่ที่จะแสดงเสียก่อนเพื่อความเหมาะสมและควรรวบรวมจุดมุ่งหมายของการแสดงทุกครั้งเพื่อที่จะเลือกผู้แสดงได้ตรงจุดมุ่งหมายและถูกต้องกับโอกาสที่จะใช้แดง การแสดงเชิงกะคู่ใช้ผู้แสดงตั้งแต่ 6 - 10 คน

การแต่งกายรำเชิงกะคู่

การแต่งกายเชิงกะคู่ ได้กำหนดการแต่งกายแบบพื้นเมืองภาคอีสานดังนี้

1. ผ้าถุงหมัดหมี่
2. เสื้อแขนกระบอก
3. สไบ
4. ผ้าคาดเอวสีขา
5. เข็มขัดเงิน
6. ดอกไม้
7. ดอกไม้เงิน
8. สร้อยคอเงิน
9. ต่างหูเงิน
10. กำไลเงิน

หมายเหตุ สามารถปรับปรุงใช้ได้ตามความเหมาะสมแต่ต้องเป็นพื้นเมืองอีสาน

ดนตรีที่ใช้ประกอบการแสดง ใช้งานโปงลาง

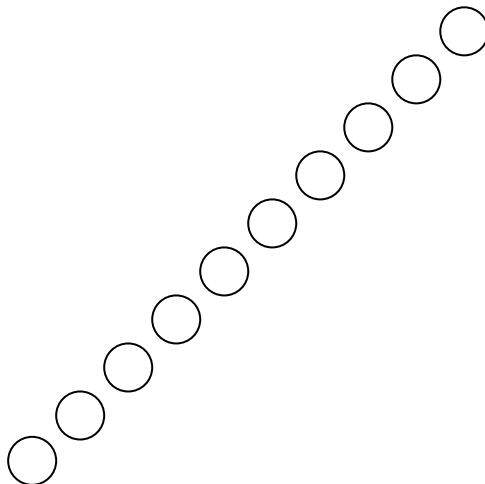
1. โปงลาง
2. กลองหาง
3. พิณ
4. ฉิ่ง
5. กรับ
6. ฉาบ
7. โห่หวด
8. โหม่ง
9. ไหซอง
10. แคน

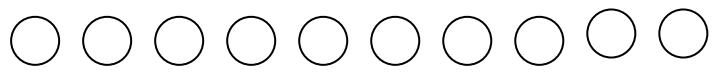
ร้านเครื่องกระจุกสามารถนำไปใช้แสดงได้ทุกโอกาส

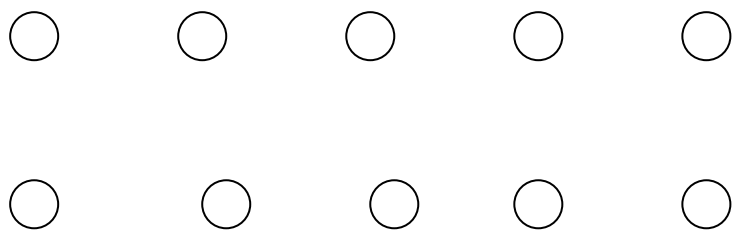
รูปแถวที่ 1

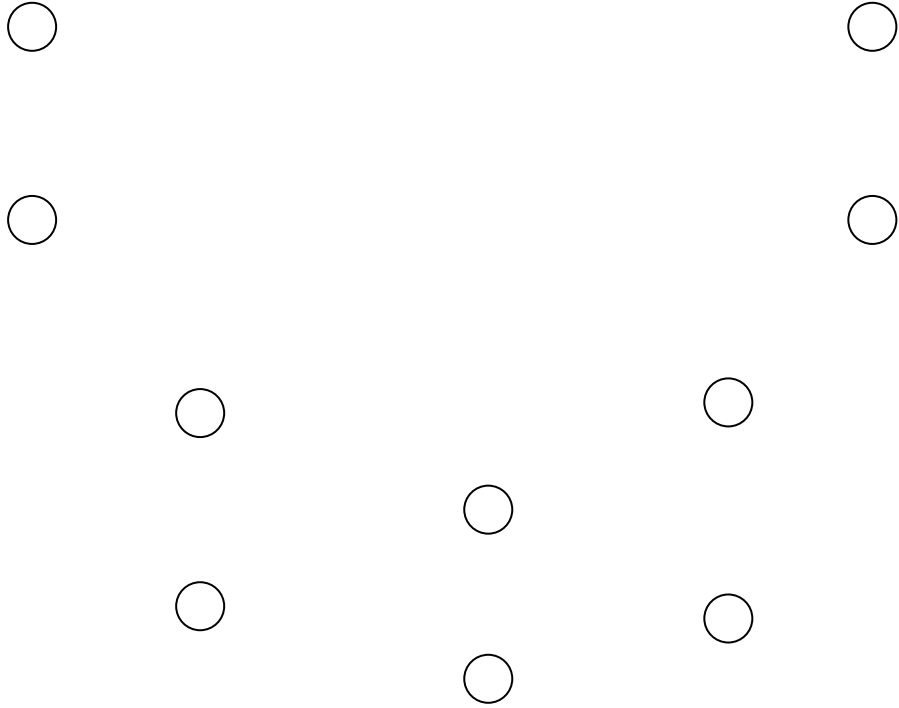
รูปแถวที่ 2

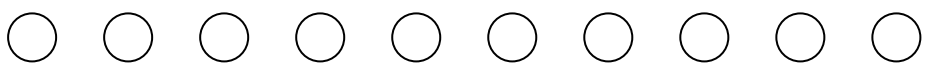
รูปแถวที่ 3

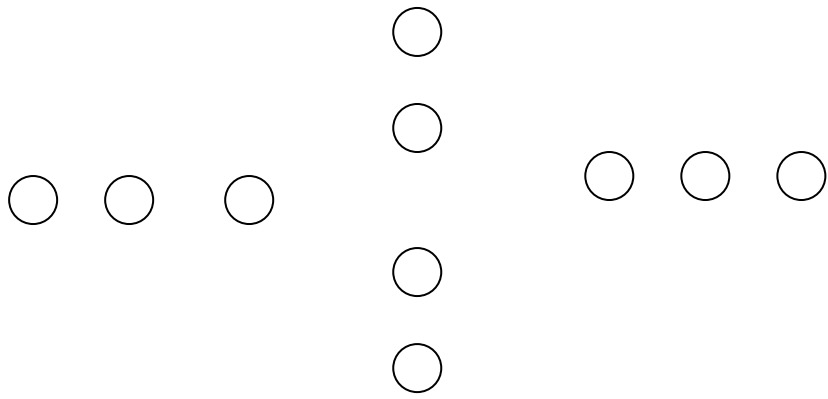
รูปแถวที่ 4

รูปแถวที่ 5

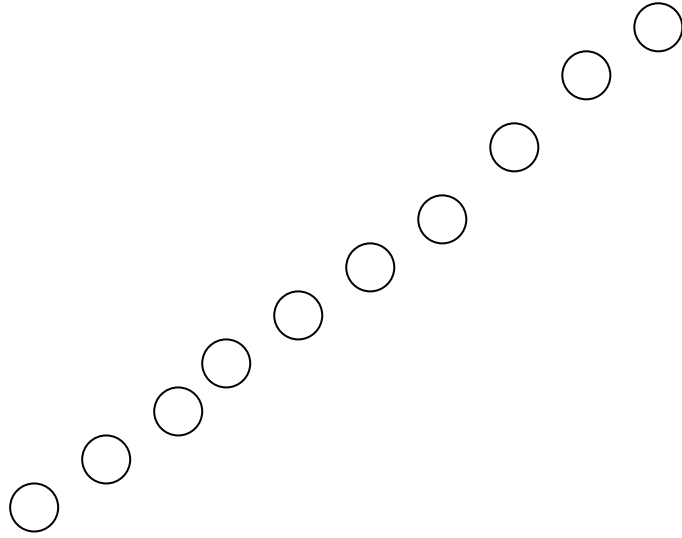
รูปแถวที่ 6

รูปแถวที่ 7

รูปแถวที่ 8

ทำรำเซิ้งกะกุ

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

ทำออก

มือซ้าย	ถือกะกุอยู่ระดับเอว
มือขวา	วางล่างระดับสะโพก
เท้าซ้าย	อยู่กับที่
เท้าขวา	ยกเท้าขวา เริ่มย่อเท้าขวา
ศีรษะ	เอียงซ้าย

ทำรำเซิ้งกะคูล

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

ทำรำที่ 2.	มือซ้าย	ถือกะคูล
	มือขวา	แบบมืออยู่ระดับ ว่างล่างมือแทงลง
	เท้าซ้าย	เท้าซ้ายยกหน้า
	เท้าขวา	อยู่กับที่
	ศีรษะ	เอียงขวา

หมายเหตุ ทำสลับกัน ย้ำเท้า 4 จังหวะ นับจำนวน 12 ครั้ง

ทำรำเซิ้งกะคูล

ทำรำที่ 3. มือซ้าย ถือกะคูล
 มือขวา กำมือหลวมๆ
 เท้าซ้าย ยืนอยู่กับที่
 เท้าขวา เริ่มย่อเท้าขวาก่อน
 ศีรษะ เอียงตรงข้ามกับเท้า

หมายเหตุ เป็นท่าเชื่อมนับจำนวน 19 ครั้ง

ท่ารำเชิงกะกุ

ท่ารำที่ 4	มือซ้าย	ถือกะกุ
	มือขวา	จับคว่ำที่ชายพก
	เท้าซ้าย	อยู่กับที่
	เท้าขวา	เตรียมย่อเท้าที่ยก
	ศีรษะ	เอียงซ้าย
หมายเหตุ	ทำสลับกันซ้าย ขวา นับ หมดจังหวะเพลงซ้ำ	

ท่ารำเซิ้งกะลุง

ท่ารำที่ 5

มือซ้าย

มือขวา

เท้าซ้าย

เท้าขวา

ศีรษะ

ถือกะลุง

จับม้วนมือ (นภาพร) ระดับไหล่

ยกหน้า (เริ่มขยับเขยื้อน)

อยู่กับที่

เอียงขวา

ท่ารำเชิงกะดู

ท่ารำที่ 6. มือซ้ายและมือขวา จับกะดูอยู่ระดับเอว
 เท้าซ้าย เท้าอยู่กับที่
 เท้าขวา แตะด้วยจมูก
 ศีรษะ เอียงขวา

ท่ารำเชิงกะคูด

ท่ารำที่ 8. มือซ้ายและมือขวา จับกะคูด
 เท้าซ้าย ยกหน้า
 เท้าขวา อยู่กับที่
 ศีรษะ เอียงขวา

ท่ารำเชิงกะลุง

ท่ารำที่ 9	มือซ้าย	ถือกะลุง
	มือขวา	กำมือหลวมๆ
	เท้าซ้าย	ยืนอยู่กับที่
	เท้าขวา	เริ่มย่อเท้าขวาก่อน
	ศिरษะ	เอียงตรงข้ามกับเท้า

หมายเหตุ เป็นท่าเชื่อมนับจำนวน 16 ครั้ง

ท่ารำเซิ้งกะคูด

ท่ารำที่ 10	มือซ้าย	ถือกะคูด
	มือขวา	ปาดมือ
	เท้าซ้าย	ก้าวหน้า
	เท้าขวา	วางหลังเปิดสันเท้า
	ศีรษะ	เอียงขวา

หมายเหตุ คนที่อยู่ข้างหน้านั่งลงนับจำนวน 6 ครั้ง

ท่ารำเชิงกะดู

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

- ท่ารำที่ 11. มือซ้าย-มือขวา จีบหงายม้วนมือออกเป็นวงล่าง
แกวหน้า นั่งอยู่กับที่ ท่าเทพธิดา
แกวหลัง
เท้าซ้าย ก้าวหน้า
เท้าขวา เปิดส้นเท้าเอียงตรงข้าม
ศีรษะ เอียงตรงข้ามกับมือที่จีบ
- หมายเหตุ ทำท่ารำตามภาพที่ 1 เชื่อมภาพที่ 2

ท่ารำเชิงกะดู

ภาพที่3

ภาพที่4

- ท่ารำที่ 12. มือซ้าย-มือขวา จีบส่งหลัง ปาดมือขึ้นเป็นวงบน
แถวหน้า นั่งอยู่กับที่ ท่าเทพธิดา
แถวหลัง
เท้าซ้าย ก้าวหน้า
เท้าขวา เปิดสันเท้าเฉียงตรงข้าม
ศีรษะ แียงตรงข้ามกับมือที่จับ
- หมายเหตุ ทำท่ารำตามภาพที่ 1 ถึงภาพที่ 4 นับจำนวน 16 ครั้ง

ท่ารำเชิงกะตุ

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

ท่ารำที่ 13. มือซ้าย-มือขวา จีบหงายระดับเอว มือซ้ายจีบส่งหลัง มือขวาวางบนหักข้อมือ 3 ครั้ง

แถวหน้า นั่งอยู่กับที่ ท่าเทพธิดา

แถวหลัง

เท้าซ้าย ก้าวหน้า

เท้าขวา เปิดส้นเท้าเอียงตรงข้าม

ศिरยะ เอียงตรงข้ามกับมือที่จีบ

หมายเหตุ ทำท่ารำตามภาพที่ 1 เชื่อมภาพที่ 2 นับจำนวน 14 ครั้ง

ท่ารำเซิ้งกะกุ

ท่ารำที่ 14. มือซ้าย ถือกะกุ
 มือขวา กำมือหลวมๆ
 เท้าซ้าย ยืนอยู่กับที่
 เท้าขวา เริ่มย่อเท้าขวาก่อน
 ศีรษะ เอียงตรงข้ามกับเท้า

หมายเหตุ เป็นท่าเชื่อมนับจำนวน 16 ครั้ง

ท่ารำเชิงกะกุ

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

- ท่ารำที่ 15. มือซ้าย-มือขวา ถือกะกุตามภาพที่ 1
 เท้าซ้าย อยู่กับที่
 เท้าขวา แตะด้วยส้นเท้าด้านหน้า
 ศिरยะ เอียงตรงข้ามกับมือที่จับ
- หมายเหตุ ทำสลับภาพที่ 1 กับภาพที่ 2 เดินเป็นวงกลมนับ 28 ครั้ง

ทำรำเซิ้งกะคู้

ทำรำที่ 16. มือซ้าย ถือกะคู้
 มือขวา กำมือหลวมๆ
 เท้าซ้าย ยืนอยู่กับที่
 เท้าขวา เริ่มย่อเท้าขวาก่อน
 ศีรษะ เอียงตรงข้ามกับเท้า

หมายเหตุ เป็นท่าเชื่อมนับจำนวน 16 ครั้ง

ทำรำเซ็งกะตุ

- ทำรำที่ 17. มือซ้าย จับตะกร้าของคนถัดไป คนที่4 วางข้างสะโพก
 มือขวา คนที่ 1 แบกตะกร้าบนไหล่
 เท้าซ้าย ยืนอยู่กับที่
 เท้าขวา เริ่มย่อเท้าขวาก่อน
 ศिरณะ เอียงตรงข้ามกับเท้า

หมายเหตุ ย่อเท้าอยู่กับที่นับ 1 2 3 ครั้งที่ 4 จับตะกร้า

ท่ารำเชิงกะอู

ภาพที่ 1

ภาพที่ 2

ท่ารำที่ 18.	มือซ้าย	จับตะกร้าของคนถัดไป คนที่ 4 วางข้างสะโพก
	มือขวา	คนที่ 1 แบกตะกร้าบนไหล่
	เท้าซ้าย	ไขว้หน้าตะสานเท้า
	เท้าขวา	เริ่มย่อเท้าขวาก่อน
	ศีรษะ	เอียงตรงข้ามกับเท้าที่ตะ

หมายเหตุ เชื่อมภาพที่ 1 กับภาพที่ 2 สลับกันนับ จำนวน 8 ครั้ง

ทำรำเซิ้งกะอู

ทำรำที่ 19. มือซ้าย จับตะกร้าของคนถัดไป คนที่4 วางข้างสะโพก
 มือขวา คนที่ 1 แบกตะกร้าบนไหล่
 เท้าซ้าย ไขว้หน้าตะสั่นเท้า
 เท้าขวา เริ่มย่อเท้าขวาก่อน
 ศีรษะ เอียงตรงข้ามกับเท้าที่ตะ

หมายเหตุ นับ 1 2 3 ครั้งที่ 4 ตะสั่นเท้าซ้าย

ทำรำเชิงกะดู

ทำรำที่ 20. มือซ้าย จับตะกร้าของคนถัดไป คนที่4 วางข้างสะโพก
 มือขวา คนที่ 1 แบกตะกร้าบนไหล่
 เท้าซ้าย เริ่มย่อเท้าซ้ายก่อน
 เท้าขวา ยกหน้า
 ศรียะ เอียงตรงข้ามกับเท้าที่แตะ

หมายเหตุ นับ 1 2 3 ครั้งที่ 4 เท้าขวายกหน้าทำสลับทำรำที่ 19 จนจบเพลง

ใบงานที่ 1 เรื่องนาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์รำเซิ้งกะกุ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนอธิบายความเป็นมาประวัติรำเซิ้งกะกุ

.....

.....

.....

.....

2. จงบอกลักษณะการแต่งกายรำเซิ้งกะกุ

1.....2.....3.....

4.....5.....6.....

7.....8.....9.....

10.....

3. จงบอกเครื่องดนตรีประกอบการรำเซิ้งกะกุ

1.....2.....3.....

4.....5.....6.....

7.....8.....9.....

10.....

4. จงบอกโอกาสในการแสดงเซิ้งกะกุ

.....

.....

5. จงบอกหลักเกณฑ์ในการเลือกผู้แสดง

1.....

2.....

3.....

6. จงบอกประโยชน์ของรำเซิ้งกะกุ

1.....

2.....

3.....

7. ให้นักเรียนดูภาพแล้วบรรยายความรู้สึก

.....
.....
.....

8. ให้นักเรียนเขียนอธิบายท่ารำ

.....
.....
.....

9. นักเรียนสามารถอนุรักษ์รำเซิ้งกะกุด้วยวิธีใด

.....
.....

10. ตะกร้ามีประโยชน์อย่างไรบ้าง.....

แบบทดสอบก่อนเรียน

วิชานาฏศิลป์พื้นเมือง ๑ ศ ๓๓๒๐๑

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง นาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์ รำเซิ้งกะกุ

คำชี้แจง นักเรียนทำเครื่องหมาย X ลงบนตัวอักษร ก ข ค และ ง ที่เป็นคำตอบที่ถูกต้อง

- กะกุเปรียบได้กับสิ่งใดในปัจจุบัน
 - ตะกร้า
 - ถังพลาสติก
 - ขันตักน้ำ
 - หม้อดิน
- จุดประสงค์หลักของรำเซิ้งกะกุคือข้อใด
 - เพื่อให้เกิดระบำชุดใหม่
 - เพื่อเผยแพร่ภูมิปัญญาท้องถิ่น
 - เพื่อรักษาและส่งเสริมวัฒนธรรมทางนาฏศิลป์
 - ถูกทุกข้อ
- สิ่งที่จำเป็นและขาดไม่ได้ในการรำเซิ้งกะกุตรงกับข้อใด
 - กะกุ
 - ดอกไม้ติดผม
 - เข็มขัดเงิน
 - สไบ
- จุดเด่นของรำเซิ้งกะกุคือข้อใด
 - การแต่งกาย
 - ดนตรี
 - ตะกร้าที่ใช้ขยำไม้ทา
 - ท่ารำ
- โปงลางมีลักษณะคล้ายกับเครื่องดนตรีชนิดใด
 - ฆ้อง
 - กลอง
 - ระนาด
 - เปิงมาง

6. ข้อใดไม่ใช่เครื่องดนตรีที่ใช้ในรำเช็งกะกุ

- ก. ฉิ่ง
- ข. พิณ
- ค. โหหวด
- ง. เบิ่งมาง

7. จากภาพใช้นาฏยศัพท์ในข้อใด

- ก. การจีบ
- ข. การตั้งวง
- ค. การยกเท้า
- ง. การตั้งวงกลาง

8. ข้อใดถูกต้องในการเลือกผู้แสดง

- ก. มีความสามารถเท่าเทียมกัน
- ข. รูปร่างสัดส่วนเท่าเทียมกัน
- ค. ใช้ผู้หญิงแสดงล้วนเพื่อความอ่อนช้อยสวยงาม
- ง. ถูกทุกข้อ

9. ในการแสดงพื้นเมืองส่วนใหญ่ได้แนวคิดประดิษฐ์ท่ารามาจากข้อใด

- ก. การประกอบอาชีพ
- ข. ภูมิปัญญาท้องถิ่น
- ค. วิธีการดำรงชีวิต
- ง. ถูกทุกข้อ

10. พิณมีลักษณะคล้ายกับเครื่องดนตรีในข้อใด

- ก. กีตาร์
- ข. เบส
- ค. ซอฮู้
- ง. ซอด้วง

เฉลยใบงานที่ 1 เรื่องนาฏศิลป์พื้นเมืองสร้างสรรค์รำเชิงกะกุ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามต่อไปนี้

1. ให้นักเรียนอธิบายความเป็นมาประวัติรำเชิงกะกุ

การแสดงเชิงกะกุก็สืบเนื่องมาจากบรรพบุรุษในสมัยก่อนคิดอุปกรณ์เพื่อใช้ในการชีวิตประจำวันโดยประดิษฐ์ข้าวของเครื่องใช้ที่มีในท้องถิ่นและสามารถนำภูมิปัญญาท้องถิ่นทำให้ตะกร้าไม้ไผ่ นำมาทำจากต้นไม้มานำมาทำแล้วนำไปตัดน้ำได้ การประดิษฐ์รำเชิงกะกุเป็นการอนุรักษ์ให้เห็นถึงภูมิปัญญาความเฉลียวฉลาดของบรรพบุรุษของไทย และพัฒนาเพื่อให้เกิดระบำชุดใหม่

2. จงบอกลักษณะการแต่งกายรำเชิงกะกุ

1. ผ้าถุงมัดหมี่	2. เสื้อแขนกระบอก	3. ผ้าคาดเอวสีขาว
4. สไบ	5. ดอกไม้	6. ดอกไม้เงิน
7. สร้อยคอเงิน	8. ต่างหูเงิน	9. กำไลเงิน
10. เข็มขัดเงิน		

3. จงบอกเครื่องดนตรีประกอบการรำเชิงกะกุ

1. โปงลาง	2. กลองหาง	3. พิณ	4. ฉิ่ง
5. กรับ	6. ฉาบ	7. โห่หวด	8. โหม่ง
9. ไหซอง	10. แคน		

4. จงบอกโอกาสในการแสดงเชิงกะกุ

รำเชิงกะกุสามารถนำไปใช้แสดงได้ทุกโอกาส

5. จงบอกหลักเกณฑ์ในการเลือกผู้แสดง

1. รำชุดนี้ใช้ผู้หญิงแสดงทั้งหมด
2. ควรเลือกผู้ที่มีความสามารถในการแสดงเท่าเทียมกันเพื่อทำให้รำชุดนี้สวยงามยิ่งขึ้น
3. ควรเลือกผู้แสดงที่มีรูปร่างที่เหมาะสมและสัดส่วนใกล้เคียงกัน

6. จงบอกประโยชน์ของรำเชิงกะกุ

1. เป็นการเผยแพร่การแสดงของภาคอีสานในชุดเชิงกะกุให้ประชาชนทั่วไปได้รู้จักแพร่หลายในรูปแบบที่งดงาม
2. ทำให้มีระบำชุดใหม่เกิดขึ้นเกิดขึ้นในวงการนาฏศิลป์
3. สามารถนำไปใช้ในการแสดงของนักเรียนในโอกาสต่างๆตามความเหมาะสม

4. เพื่อเป็นการส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมทางด้านนาฏศิลป์

7. ให้นักเรียนดูภาพแล้วบรรยายความรู้สึก

(อยู่ในดุลพินิจครู)

8. ให้นักเรียนเขียนอธิบายท่ารำ

มือซ้าย

ถือกะกุ

มือขวา

แบบมืออยู่ระดับ ว่างล่างมือแทงลง

เท้าซ้าย

เท้าซ้ายยกหน้า

เท้าขวา

อยู่กับที่

ศีรษะ

เอียงขวา

9. นักเรียนสามารถอนุรักษ์รำเชิงกะกุด้วยวิธีใด

1. นำไปแสดงในงานต่างๆ

10. ตะกร้าทวาย ไม่มีประโยชน์อะไรบ้าง

1. ตักน้ำ

2. ใส่สิ่งของต่างๆ

เฉลยแบบทดสอบก่อนเรียน

1. ข	2. ง
3. ก	4. ค
5. ค	6. ง
7. ค	8. ง
9. ง	10. ก

เฉลยแบบทดสอบหลังเรียน

1. ข	2. ง
3. ก	4. ค
5. ค	6. ง
7. ค	8. ง
9. ง	10. ก

บรรณานุกรม

